

Struktura towarowa handlu zagranicznego Polski

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Grafika interaktywna](#)
- [Mapa myśli](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Struktura towarowa handlu zagranicznego Polski

Źródło: dostępny w internecie: pixabay.com, domena publiczna.

Współcześnie nie istnieją kraje autarkiczne, tj. takie, które byłyby całkowicie samowystarczalne. W dzisiejszych czasach rzeczą całkowicie naturalną jest handel, w tym handel międzynarodowy. Państwa kupują towary, których nie są w stanie wytworzyć samodzielnie, jednocześnie sprzedając nadwyżki z rodzimej produkcji.

Polska również bierze czynny udział w handlu międzynarodowym. To, jakie produkty sprzedajemy, a jakie sprowadzamy, wynika z mnóstwa czynników, do których należy charakter rodzimych przedsiębiorstw, struktura zatrudnienia, a także ukształtowanie terenu i warunki klimatyczne pozwalające na produkcję takich, a nie innych towarów.

Twoje cele

- Przeanalizujesz dane dotyczące struktury towarowej handlu zagranicznego w Polsce.
- Zapoznasz się z danymi dotyczącymi zysków i strat związanych z importem i eksportem określonych towarów.
- Ocenisz znaczenie Polski w handlu światowym.

Przeczytaj

Obrót międzynarodowy to wymiana między kontrahentami towarów, dóbr, usług czy kapitału w celu osiągnięcia zysków. **Handel** natomiast to odpłatna wymiana towarów i dóbr w celu osiągnięcia korzyści finansowych. Handel dzieli się na wewnętrzny (w obrębie danego państwa) oraz międzynarodowy, w którym wyróżnia się handel zagraniczny między państwami oraz wymianę między grupami państw (UE, OPEC, EFTA, NAFTA, ASEAN).

Główne operacje w obrocie międzynarodowym to:

1. import – przywóz towarów, technologii, usług z zagranicy,
2. eksport – wywóz towarów, technologii, usług do innego kraju,
3. reeksport – wywóz towarów przywiezionych wcześniej z innych krajów po ich przetworzeniu, modyfikacji, uszlachetnieniu, przechowaniu (np. związanych z przemysłem high-tech czy spożywczym).

Bilans handlowy to różnica między wartością eksportu a importu. Informuje, ile dane państwo eksportuje towarów, a ile importuje. Jeśli eksport przewyższa import, w kraju występuje nadwyżka handlowa, czyli bilans dodatni (czynny, aktywny). Jeśli eksport jest niższy niż import, w kraju występuje deficyt handlowy, czyli bilans ujemny (bierny). Jeśli eksport jest równy importowi, mamy do czynienia z bilansem zrównoważonym.

Obroty towarowe Polski w okresie 2010–2018 (w mld EUR)

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., oprac. na podstawie Ocena sytuacji w handlu zagranicznym w 2018 roku MPiT, dostępne w internecie: gov.pl, licencja: CC BY-SA 3.0.

Cena towarów, które są podmiotem wymiany, umożliwia określenie wielkości **obrotów w handlu międzynarodowym**; towarami, które dominują, są wyroby przemysłu maszynowego i elektromaszynowego: maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny oraz elektrotechniczny i transportowy. Główną część handlu międzynarodowego stanowią produkty przemysłu high-tech, a ich udział w nim ciągle zyskuje na znaczeniu w imporcie oraz eksporcie. Ważną część stanowią również towary przemysłu chemicznego, spada zaś obrót towarów rolno-spożywczych.

W przypadku towarów masowych można określić wielkość obrotów handlowych za pomocą ich objętości lub ciężaru. Towary, które dominują **pod względem masy** w obrotach handlu międzynarodowego, to:

1. surowce mineralne (ropa naftowa, rudy żelaza, rudy miedzi, węgiel kamienny), zboża (głównie pszenica);
2. płody rolne wykorzystywane w przemyśle (bawełna, tytoń);
3. owoce (pomarańcze, cytryny, mandarynki, banany);

4. używki (kawa, herbata).

W 2018 roku wartość polskiego eksportu do krajów OECD wyniosła 222 495 378 tys. USD, a importu 182 139 486 tys. USD. W tym samym czasie wartość obrotu towarowego z krajami Unii Europejskiej wyniosła łącznie 314 424 051 tys. EUR, z czego 180 287 483 tys. EUR przypadało na eksport (źródło: GUS, *Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego*, GUS, Warszawa 2019). Poniższa tabela przedstawia wartość eksportu i importu towarów według ich rodzajów w 2018 roku i dotyczy wymiany z krajami OECD.

Wartość eksportu i importu towarów w Polsce według ich rodzajów w 2018 roku w tys. USD

Towar	Import	Eksport
Żywność	14 778 307	22 926 520
Napoje i tytoń	1 329 891	4 441 013
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	5 099 661	5 004 629
Paliwa mineralne	4 785 954	5 608 311
Oleje, tłuszcze i woski	740 275	252 733
Chemikalia i produkty pokrewne	31 743 279	17 960 098
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	6 812 697	84 725 200

Struktura polskiego eksportu towarów high-tech w 2018 r.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., oprac. na podstawie Ocena sytuacji w handlu zagranicznym w 2018 roku MPiT, dostępne w internecie: gov.pl, licencja: CC BY-SA 3.0.

Lista 5 najważniejszych rynków eksportowych i importowych Polski w 2018 r.

Eksport	Import
Niemcy (28,2%)	Niemcy (22,4%)
Czechy (6,4%)	Chiny (11,6%)
Wielka Brytania (6,2%)	Rosja (7,4%)
Francja (5,5%)	Włochy (5,0%)
Włochy (4,6%)	Francja (3,6%)

Polecenie 1

Przeanalizuj dane statystyczne zawarte w tabelach i na wykresach. Na podstawie tej analizy:

1. Wyjaśnij, które grupy towarów (sekcje) w 2019 roku należały do najważniejszych w obrotach handlu zagranicznego Polski z krajami UE, w strukturze importu i eksportu.
2. Wyjaśnij zmiany w strukturze towarowej Polski z krajami UE między rokiem 2010 i 2019. Z czego one wynikają? Które grupy towarów (sekcje) zwiększyły udział w eksporcie i imporcie, a które zmniejszyły?
3. Uzasadnij swoje zdanie na temat: Jakie jest znaczenie Polski w handlu światowym? Jakie zmiany przewidujesz w strukturze towarowej handlu zagranicznego Polski w najbliższych latach?

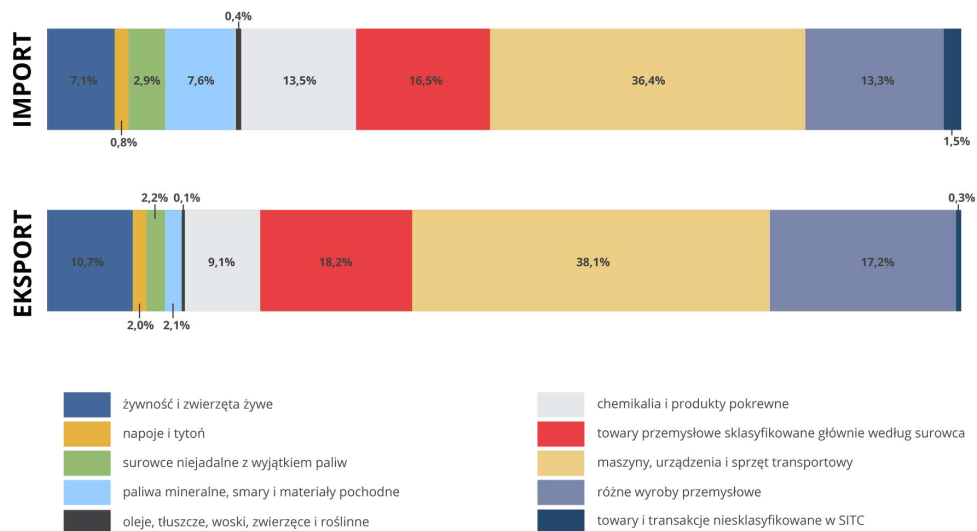
SITC – międzynarodowa standardowa klasyfikacja handlu

CN – nomenklatura scalona

OBROTY HANDLU ZAGRANICZNEGO Z KRAJAMI UE WG NOMENKLATURY SITC W 2019 R.		
ogółem	import	export
	100,0%	100,0%
żywność i zwierzęta żywe	8,6%	10,8%
napoje i tytoń	0,8%	2,2%
surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	2,6%	2,1%
paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	2,5%	2,2%
oleje, tłuszcze, woski zwierzęce i roślinne	0,5%	0,1%
chemikalia i produkty pokrewne	17,9%	8,6%
towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	19,9%	18,4%
maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	36,5%	37,1%
różne wyroby przemysłowe	10,3%	18,3%
towary i transakcje niesklasyfikowane w SITC	0,4%	0,2%

Źródło: GUS, *Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego*, GUS, Warszawa 2020, dostępne w internecie: stat.gov.pl.

Struktura importu i eksportu według sekcji nomenklatury SITC w 2019 r.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., oprac. na podstawie GUS, *Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego*, GUS, Warszawa 2020, dostępne w internecie: stat.gov.pl, licencja: CC BY-SA 3.0.

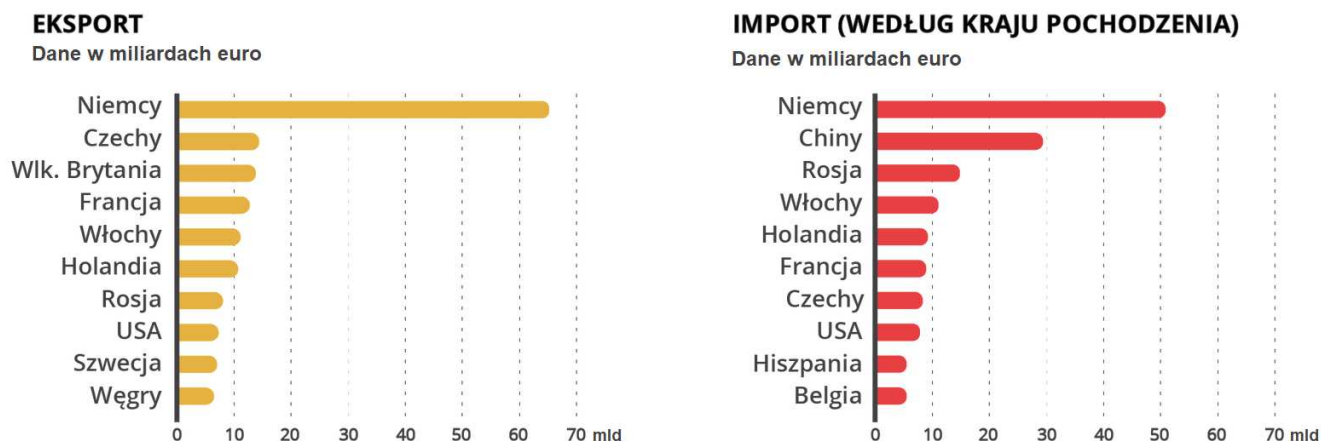
Import z krajów UE według nomenklatury CN w 2019 r.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., oprac. na podstawie GUS, *Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego*, GUS, Warszawa 2020, dostępne w internecie: stat.gov.pl.

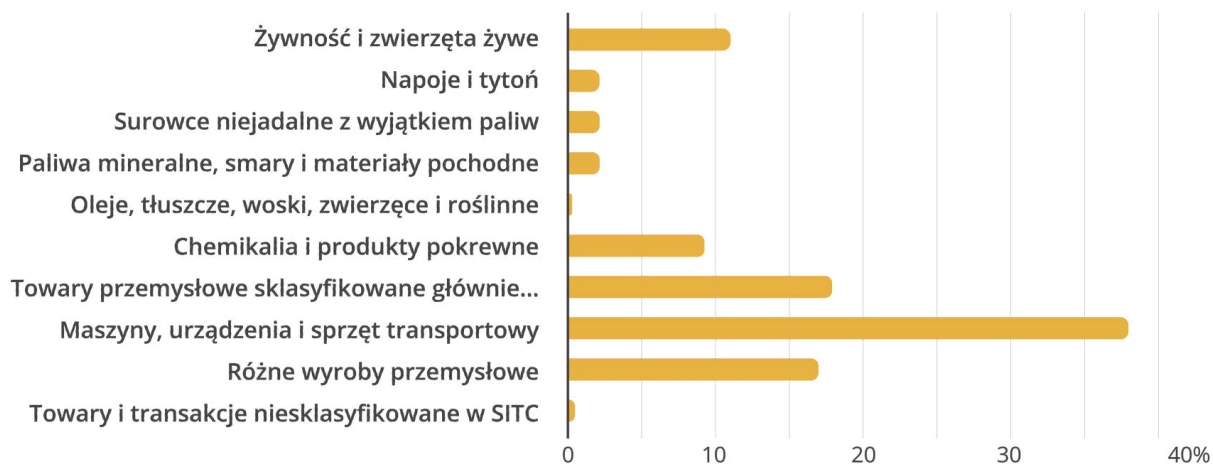
Eksport do krajów UE według nomenklatury CN w 2019 r.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., oprac. na podstawie GUS, *Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego*, GUS, Warszawa 2020, dostępne w internecie: stat.gov.pl.

Główni partnerzy Polski w handlu zagranicznym w 2019 r.

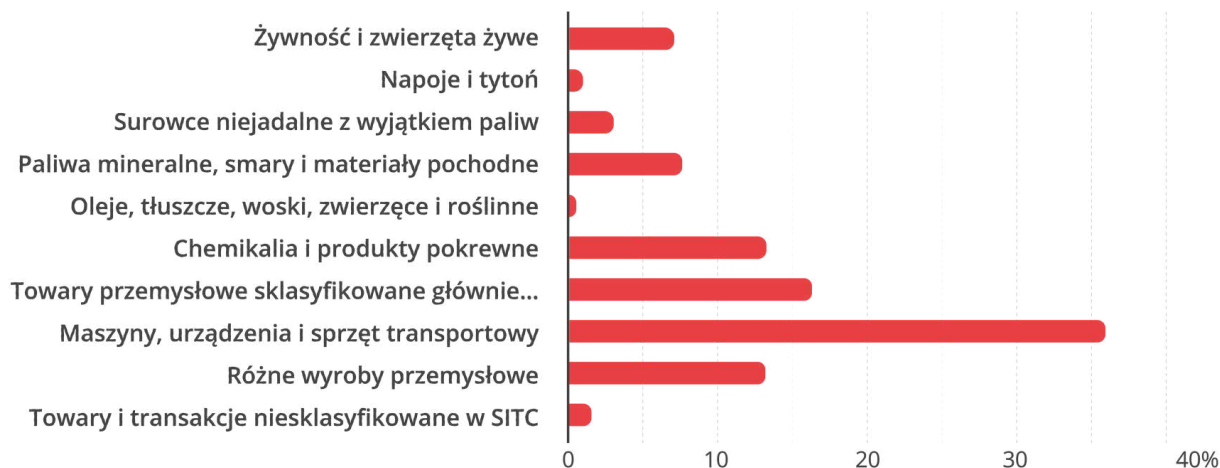

Struktura towarowa eksportu z Polski w 2019 r.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., oprac. na podstawie GUS, *Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego*, GUS, Warszawa 2020, dostępne w internecie: stat.gov.pl, licencja: CC BY-SA 3.0.

Struktura towarowa importu do Polski w 2019 r.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., oprac. na podstawie GUS, *Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego*, GUS, Warszawa 2020, dostępne w internecie: stat.gov.pl, licencja: CC BY-SA 3.0.

W 2019 roku wartość eksportu z Polski wyniosła 235,8 mld euro i o 1,8 mld euro przewyższyła łączną wartość importu z zagranicy.

W eksporcie i imporcie Polski największy udział mają maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy. W eksporcie znaczny udział ma przemysł motoryzacyjny – dzięki

inwestycjom światowych koncernów motoryzacyjnych w Polsce. Ważną częścią eksportu jest także sprzęt RTV i AGD.

W eksporcie ważną grupę towarów stanowią produkty rolno-spożywcze (m.in. zboża, mięso, mleko i produkty mleczne, mrożonki). W eksporcie do krajów UE Polska staje się jednym z większych dostawców żywności.

W strukturze eksportu wzrasta udział materiałów i artykułów włókienniczych. Ponadto około 20% stanowią towary przemysłowe sklasyfikowane głównie według surowca (np. materiały budowlane, wyroby przemysłu papierniczego, drzewnego, włókienniczego, odzieżowego). Polska należy do ważnych eksporterów np. mebli i stolarki budowlanej.

Ważnymi towarami sprzedawanymi za granicę są produkty przemysłu chemicznego (np. farmaceutyki, tworzywa sztuczne), wyroby metalurgiczne (m.in. z żelaza i ze stali). Eksportujemy także produkty mineralne (np. miedź).

W imporcie ważną rolę odgrywają paliwa, głównie ropa naftowa i gaz ziemny. To właśnie one są dużą częścią polskiego importu z Rosji.

Do Polski importujemy z wyrobów przemysłu elektromaszynowego np. samochody osobowe, z przemysłu chemicznego np. leki i kosmetyki, a z przemysłu lekkiego np. ubrania i obuwie. Ponadto importujemy żywność, m.in. owoce, herbatę, kawę, ryż.

Wartość polskiego importu i eksportu wciąż rośnie. Jednak wskaźniki obrotów w handlu zagranicznym (wartości globalne i w przeliczeniu na 1 mieszkańca) pozostają ciągle niższe od wskaźników w krajach wysoko rozwiniętych gospodarczo, o podobnym poziomie rozwoju gospodarczego.

Słownik

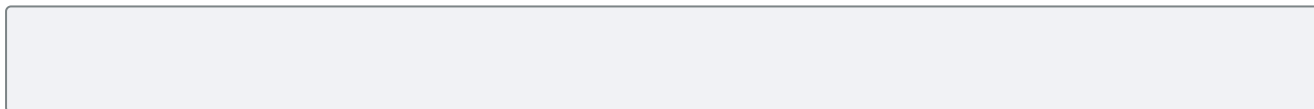
obroty handlu międzynarodowego

część bilansu obrotów bieżących (składowa bilansu płatniczego) obejmująca saldo eksportu i importu towarów

Grafika interaktywna

Polecenie 1

Zapoznaj się z grafiką interaktywną pokazującą zróżnicowanie polskiego importu i eksportu według krajów. Jaka jest struktura towarowa wymiany z poszczególnymi państwami?

Towary w obrocie handlowym oraz wartość polskiego importu i eksportu w 2019 r.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., oprac. na podstawie GUS, *Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego 2019*, GUS, Warszawa 2019. Dostępne w internecie: stat.gov.pl.

Mapa myśli

Polecenie 1

Zapoznaj się z danymi GUS ([*Rocznik Statystyczny Handlu Zagranicznego, 2019*](#), s. 39–41, tabela 13 i 14) dotyczącymi importu i eksportu do krajów EU w latach 2010–2018. Na podstawie tych danych przygotuj mapę myśli prezentującą zmiany struktury towarowej handlu zagranicznego Polski w podanym kierunku, w wymienionym okresie.

Zmiany struktury
towarowej handlu
zagranicznego Polski

Dla nauczyciela

SCENARIUSZ LEKCJI

Imię i nazwisko autorki: Magdalena Fuhrmann

Przedmiot: geografia

Temat zajęć: Struktura towarowa handlu zagranicznego Polski

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum/technikum, zakres podstawowy, klasa II

Podstawa programowa

IX. Uwarunkowania rozwoju gospodarki światowej: rola poszczególnych sektorów gospodarki w rozwoju cywilizacyjnym, procesy globalizacji, współpraca międzynarodowa, gospodarka oparta na wiedzy, społeczeństwo informacyjne.

Uczeń:

3) analizuje strukturę i kierunki międzynarodowej wymiany towarowej, ocenia miejsce i strukturę handlu zagranicznego Polski oraz uzasadnia potrzebę przestrzegania zasad sprawiedliwego handlu.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- kompetencje cyfrowe,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne

Uczeń:

- analizuje dane dotyczące struktury towarowej handlu zagranicznego w Polsce,
- analizuje dane dotyczące zysków i strat związanych z importem i eksportem określonych towarów,
- ocenia znaczenie Polski w handlu światowym.

Strategie nauczania: asocjacyjna

Metody i techniki nauczania: blended learning, IBSE

Formy pracy: praca indywidualna, praca w parach, praca w grupach, praca całego zespołu klasowego

Środki dydaktyczne: e-materiał, komputer, projektor multimedialny, zeszyt

Materiały pomocnicze

Mieczan P., *Zmiana struktury towarowej polskiego eksportu w ujęciu wartościowym w pierwszych latach po akcesji do Unii Europejskiej*, „Ekonomia Międzynarodowa” 2019, nr 25, s. 46–62. Dostępne w internecie: czasopisma.uni.lodz.pl (dostęp 26.10.2021).

PRZEBIEG LEKCJI

Faza wprowadzająca

- Nauczyciel przedstawia cele lekcji.

Faza realizacyjna

- Uczniowie zapoznają się z wprowadzeniem do materiału. Nauczyciel sprawdza zrozumienie tekstu przez uczniów, w razie potrzeby wyjaśnia niezrozumiałe kwestie.
- Uczniowie dzielą się na małe zespoły (o wielkości zespołów decyduje nauczyciel w zależności od wielkości klasy, mogą to być też pary). Każdemu zespołowi nauczyciel przydziela grupę państw. Uczniowie zapoznają się z grafiką interaktywną i wynotowują informacje na temat struktury towarowej handlu zagranicznego Polski z wybranymi państwami.
- Uczniowie na forum klasy prezentują swoje przemyślenia. Pozostali uczniowie wykonują notatki w zeszycie, zadają prezentującemu pytania (jeśli takie się pojawiają). Nauczyciel czuwa nad poprawnością wykonywanych prac.
- Nauczyciel na forum klasy podsumowuje pierwszą część zajęć.
- W drugiej części lekcji uczniowie indywidualnie zapoznają się ze wskazanymi danymi i przygotowują mapę myśli (zgodnie z poleceniem z tej części e-materiału).
- Nauczyciel razem z uczniami na forum klasy omawia zapisane na mapach kwestie. Uczniowie kontrolują poprawność zapisanych informacji, zadają pytania. Uzupełniają własne mapy.
- Następnie, pracując w grupach, uczniowie wykonują polecenie zawarte w części „Przeczytaj” e-materiału. Po upływie ustalonego przez nauczyciela czasu uczniowie prezentują rezultaty pracy. We wspólnej dyskusji uczniowie prezentują wnioski dotyczące znaczenia Polski w handlu światowym.

Faza podsumowująca

- Przypomnienie celów lekcji.
- Podsumowanie wiedzy zaprezentowanej na lekcji.

- Utrwalenie najważniejszych treści, szczególnie tych, które sprawiały uczniom najwięcej problemów podczas zajęć.
- Ocena pracy uczniów podczas lekcji.

Praca domowa

- Utrwalenie wiadomości przedstawionych na lekcji.
- Przygotowanie pracy pisemnej na temat „Znaczenie Polski w handlu światowym”.
Uczniowie mogą wykorzystać dane załączone do polecenia 1. z części „Przeczytaj” e-materiału i inne źródła informacji geograficznej oraz uwzględnić wnioski omawiane podczas prezentacji rezultatów pracy nad tym poleceniem.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania danego multimedium

Grafika interaktywna może zostać wykorzystana w ramach lekcji poświęconej związkom między występowaniem surowców mineralnych a kierunkami rozwoju przemysłu i strukturą towarową handlu zagranicznego (zakres rozszerzony: XIX. 2).